

Sygn. akt I CSK 5957/22

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa B. S. i P. S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 18 stycznia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt I ACa 897/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 kwietnia 2022 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości oraz uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 września 2021 r. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji przez uwzględnienie apelacji pozwanego i oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Jeżeli stronie powodowej przysługuje dalej idące roszczenie o zapłatę, wynikające ze stosunku prawnego w postaci rzekomo nieważnej umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego) kursem waluty obcej, w szczególności wynikające z możliwości żądania zwrotu dokonanych świadczeń na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, to czy strona powodowa posiada interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy?

2) Czy norma zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, zawierająca odesłanie do kursu określonego w tabeli kursowej publikowanej przez bank, podlega kontroli z punktu widzenia przesłanek abuzywności, czy też kontrola taka jest wyłączona na mocy art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej jako „dyrektywa 93/13”), z uwagi na fakt, że publikowanie kursów walutowych przez banki oparte jest na ustawowej podstawie prawnej, tj. art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2324 ze zm., dalej jako „pr.bank.”)?

3) Czy określenie „niedozwolone postanowienia umowne” w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c., dotyczy określonych przez strony umowy norm postępowania – czy też, przeciwnie, wyodrębnione redakcyjnie fragmenty tekstu umowy oraz czy dopuszczalne jest wyeliminowanie z umowy całości kwestionowanych jednostek redakcyjnych w sytuacji, gdy stwierdzono abuzywność wyłącznie w odniesieniu do części zawartych tam norm?

Ponadto skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 189 k.p.c., art. 385¹ k.c., art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i 8 b ust. 1 dyrektywy 93/13 i art. 353¹ k.c. w zw. z art. 2, 31 ust. 3 i 32 ust. 1 Konstytucji RP, art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 2 w zw. z art. 3 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 358 § 2 w zw. z art. 385¹ § 2 k.c., art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2025) w zw. z art. 385¹ § 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Po pierwsze, większość wskazanych w skardze zagadnień nie jest nowa, ponieważ była już przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego i TSUE, na co zresztą skarżący zwraca uwagę w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Wystarczy wskazać, że co do istnienia interesu prawnego, o jakim mowa w art. 189 k.p.c., w ustaleniu braku związania umową kredytu w sytuacji jednoczesnego dochodzenia roszczeń pieniężnych Sąd Najwyższy wypowiadał się ostatnio m.in. w wyrokach: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 19/22; z, 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi też wątpliwości, że postanowienia umowne, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, są nietransparentne i pozostawiają pole do arbitralnego działania banku. W ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron (zob. wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 19 września 2018 r., I CNP 39/17; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4

kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18).

Po drugie, skarżący w ogóle nie przedstawił wyводу wskazującego na istnienie związku ewentualnych odpowiedzi na przedstawione pytania z rozstrzygnięciem sprawy.

Po trzecie, skarżący nie wskazał argumentów prawnych, które prowadziłyby do rozbieżnych ocen w zakresie sformułowanych zagadnień prawnych. Nie wykazał również, dlaczego dotychczasowy dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz TSUE, na który w sposób obszerny powołuje się w uzasadnieniu, jest niewystarczający do ich rozstrzygnięcia.

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający.

Potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitego lub utrwalonego orzecznictwa, zwłaszcza Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Ponadto podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma za przedmiot analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

Autor skargi nie sprecyzował, z czego wynika potrzeba wykładni wskazanych w skardze przepisów i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nie przedstawił również w odniesieniu do poruszanych problemów możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych oraz racji jurydycznych stojących za każdą z nich. Nie stanowią natomiast o potrzebie wykładni odmienne stanowiska sądów powszechnych, w szczególności, gdy wykładni ta, jak ma to miejsce w przypadku art. 385¹ § 1 k.c. jest już w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowana (zob. m.in wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Ponadto skarżący w zakresie pierwszej i drugiej przesłanki kasacyjnej nie sporządził w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, gdyż pomimo sformułowania trzech zagadnień prawnych oraz wskazania licznych przepisów wymagających jego zdaniem interpretacji, skarżący sporządził jedno, wspólne dla obu przesłanek kasacyjnych uzasadnienie (pkt III skargi, k. 16-41). Nie jest zaś rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w treści uzasadnienia skargi, a zwłaszcza podstaw kasacyjnych, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17; z 10 maja 2018 r., I CSK 800/17).

Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajmował już wcześniej, odmawiając przyjęcia do rozpoznania innych skarg kasacyjnych pozwanego banku, opartych na zbliżonej argumentacji (postanowienia: z 22 września 2022 r., I CSK 3771/22; z 20 października 2022 r., I CSK 4302/22; z 20 października 2022 r., I CSK 4374/22; z 29 listopada 2022 r., I CSK 5059/22; z 14 grudnia 2022 r., I CSK 5581/22; z 14 grudnia 2022 r., I CSK 5643/22).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.